

IM09emah

<I> ismak mine (0.45)

<M> uşummí emma ahmad

<I> inta min ween

<M> kwayyis, ana min cad, aşəlí mən cad, fi fi hillití uşúmha d'aama,

<I> ween

<M> d'aama, fi cad, wuldooni hinaak, kibír hinaak, šaba sab?a saná, abuí rassalni le l gəraaya, jiiit gareet fi gambarú šahareen, xarám mašeet le l ɓalge, gareet šáhar, haw xamsiin yoom, baad da gabbál mašeet njammena, mašeet le daarna, ge?éd leyi šuhuur ke da, ba?ad da abuí, lígi axuí wal ?emmí, mašá leena ziyaara, ha gaal leí be waladí, badoor bajiiba ma?aaak le š šeeex, binši maak le š šeeex igoot hinaak yigri (1.48), ha xalaas šaalni jaabani ma?á, jiiit hineeni fi nayntiin seventi, gareet qur?aan fi s sangaaya sána waahide, ma bágəri mádrasa, bagəri qur?aan bas fajúr wa ɗuhúr wa fi l leel catt qur?aan, baadeen tafatteet ligiit, šeyya bagdar bagəri, dassooni fi l madərasa fi l fáşəl al awwal, fi nantiin seventi wan, (2.12) tammeet al ibtidaa?iyya, an nahaɗa, madərasat an nahaɗa le šeeex aš šariif, tammeetaha, fi nayntiin seventi seven, baad da, iltahág be kulliyat al ikonomi, le diraasaat al islaamiyya, fi maidúguri, min nayntiin seventi seven le nantiin eti tu, baad da taxallás, altahág be kulliyat aššarii?a wa l qanuun, wa d diraasaat al ?islamiyya, fi maiduguri diploom, min nantiin eeti tu, le nayntiin eti fayv (2.48), yam taxallás nayntiin eeti fayv, ilthág be jaami?at maiduguri, min nayntiin eti fayv le eti et, amta xallás, nayntiin eti et

<I> fi ayy maadda (3.01)

<M> fi arabi, diraasaat arabiyya, amta xallás mašeet le enwayessi fi sokoto stet, wa hassa xallast al enwayessi wa jiiit, gaayid, bafattiš, leí fi xidime, naam

<I> inta arabi nafar yatu

<M> ana himaadi, nafartí sumha himaadiyye, aṃṃwi wa abuí kulluhum árab,

<I> gaadiin ween

<M> awwal gaadiin hinaak fi daarna, laakin hassa ana jiptuhum kulluhum gaadiin ma?í hineen (3.35)

<I> malaa xaram min cad

<M> xaramna min ac cad, jiina ašan, le d diin, jiina ašaan ad diin, ašaan hineeni magadna hiné nistafiid, jiina hiné ašaan, le faayid ad diin, ašaan ana jiiit aɓuí awwal kulla misil ma gulta leek jaabni ašaan agri, yamta gareet, haw karáb xidime, ana wágut ašaan waqət tammeet al ibtidaa?iyya aa, al kulliyya hiilí, gaad bagəri fi diploom, naasí dool šaalooni baxadim maaum, naas al kenemi dool da, šaalooni bederris, wa bagəri fi diplooma, ašaan amta ligiil lei xidime, mašeet šil aṃṃwí wa abwí jiptuhum gaadiin ma?í hineeni, šaan da bukaan ad diin, bistafiidu min ad diin, bilgu bişaɓɓu ma?a an naas wa búguru wa bilgu fawaa?id diiniyya, ašaan da jiina híne, le faa?it ad diin, da šugul aj jaabna, (4.42)

<I> naas katiiriin biju min caad le najeriya, al arab

<M> al ?arab min caad, da gaɓuɓ da aʒunna ma katiiriin, gáɓuɓ, gáɓuɓ as siyaasa, siyaasa hiil ac caad hassa al harb hiil ac caad di, al aráb al bijú hine ma katiiriin, al bijú kulla šweyya ašaan misil aniina da, níji le garaaya, xalaas waahid dugut, híne aw waahid bíji le s suuk, bisaawig bisaawig, kan al bakaan da ajaba bugoot híne, laakin hassa waqət an naas addaawaso miin tambalbaaye maat, wa min zamaan maalum, wal hassa, ad duwaas da sawwa naas katiiriin jo gaado híne, hassa an naas dool da waadiin gabbalo

waadiin, [...] gade gabul doora da bas, ana ana šif fi demokraat, nayn handrød and twanti walla šunu madəri caadiien, baag tu cad wa ma ašbaha d'aalik, fa hassa bəgabbəlu, lakín kan bəgubbulu keef kulla fi naas gaadiin, ma bəgabbulu waadiin, (5.43)

<I> indak bagar

<M> indina bágar aa, hassa mafi šayi, amma gábuļ indina bágar, gaḅuļ indina bágar aḅuí inda bagár, gariib talaatiin, wáqet ana jiid da, abuí inda bagara, laakin maat, aná fi ma baʔad ja máraḅ, w al xariif, bigí šweyya, fa kulla bagarna maatan, min al máraḅ wal ke da, wáyet ana jib abui da, ma indana ayy bágar, illa aḡmí, aḡmí indaha bagár bəsowwan xamsa walla sitte, amma abuí me inda šiʔ, hassa hiné aḡmí biinaahan wa jiina wa xalaas wa hassa gaadiin hineen

<I> našaqtu be l bagar (6.24)

<M> la la, ma našayəna, laakin ana zaatí kulla gabúļ ma ají hine basəra be l bagár, basəra fi l leel, nahaar, basəra be l bágar, wa nizgi l bagár nisill leehan alme nišarribhan, wa ma ašbaha ḡaalik, laakin aš šaqaal ke amši le bakaan beʔiid, hau u taʔaalu da, naas axariin bəsowwú, laakin ana ma saqayyir al wáqet da ma sawweet še,

<I> laakin naas min hillitku (6.47)

<M> naas min hillinna bəsowwú fi, binšu wa kan al xariif, al xariif fi bakaanna šiya, binšu le bakaan al almé katiir gášša katiir, binšu bugoodu hinaak, aw xarrafo, kan alme nazál, kan bəgaḅḅəlu bijú,

<I> an naššaaqiin mašo le najeriya walla (7.09)

<M> aha, bíji le nayjerya leek cad hiné, alme hana caad da, bijú bugoodu hiné, kan al xariif nazál, kan qaadi kula al gaš gamma kan bəgaḅḅulu, binšu bugoodu gaadi, kan al xariif faat, aw al gaš maafi walla alme bizgu be al bagár mafi, kan bəgobbulu bijí le c caad (7.25)

<I> indak mara

<M> naam indí mara

<I> arabiiyye

<M> naam martí kaman arabiiyya, arabiiyya šerifiyye,

<I> tilkallamo luqaat yatu ambeenaatku

<M> naam nilkallam be l áraḅ, ambeenaadna

<I> indak bitt

<M> naam indi bitth (7.51)

<I> hi tilkallam

<M> hi kula tilkallam be l árab, ma tilkallam ma taʔárif ayy luqa hassa da ašaan hi saqayyre,

<I> martak taʔarif luqaat gede (8.06)

<M> maḡtí, maḡtí kula ma teʔérif ayyi luqa taanya, waqet jaabooha min ana axattaha, min daar baḡḡa hiya, yaani fi l baḡe, ma tiʔírfa ayyi luqa, amta jaat híne hassa gaadiin maaha fi beenna da, fi hausa wa ke da, hassa badát tiʔerif hausa šiya šiya ke, amma bornu ma tiʔarif šeʔ, ašaan benna al gaadiin fiia mafi fiiha bornaaye waahide kula, aḡḡa fi hausa bəsowwu aḡəba xamsa ke, fa been an nuswaan hausa deela bilkallamo, bilkallamo dugo ʔirifat ina kwaana haw ke, azbeeti aafye šunu, šiya šiya ke kalaam, badát tiʔírif hausa (8.40)

<I> inta tilkallam ayy luqaat

<M> ána balkallam áraḅi, di luqatí al ašliyya, baad da, balkallam boḡnu, haw balkallam hausa, wa bornu di alʔellamta saakit ke da maa an naas, benši baruux hiné wa hinaak alʔellém bornu, laakin ma bagdar baktib bornu, ma baarif kitaabítta, amma hausá, alellemtaha saakit ke da maʔ an naas, wa gareetaha fi l kulliyya wa gareetaha fi ad diplooma, ašaan da hausa bagdar

baktib be d'alaaka, wa balkallam kula be d'alaaka, amma bornu, balkallam, be d'alaaka, lakiin ma be?érif baktib, (9.22)

<I> been arabi wa hauwa yatu gaasiye

<M> bornu wa hawsa, mafi ana,

<I> naguul le waahid ajami (9.43)

<M> a ja bal?ellemhan, maafi ayyi waaide fihan gaasiye, hinna catt waahid, daleelí al gul ke da, al bakaan ala túgood fiya da, hu bas al bi?illimak al luqa, kan inta ge?éd ma? aráb fi raff aráb, mafi naadim gadé aaxariin, al árab at til?íllima ejala ejala bas ma gaasye, kan ge?éd fi raff hana boꝛnu kula, kan an naas catt boꝛnu da, al bornu til?ellimha ejala ejala bas (10.07), kan ge?éd fi raff hana hausa kulla kaɗaalik, ana ašaan indana nyamraay waahid ke, ma nyamraay, wal benín, benín stet, aslam ja ge?éd maana hineeni fi raffina hine, ma biyeerif ayy luqa, walla hausa walla bornu, ge?éd maana aniina ištirkna aniina, ni?írif ingliizi, nita?aamal ma?, laakin fi mi`atam ana al axar ma bi?írif, ma bitaamal ma? an naas illa be l arabi, sána waahide, bidarris maana hineen fi l nahaɗa hineen, bidarris al ?yaal ingliizi, sána waahide bilkallam arabi, misil kalaam leek da bilkallam arabi sána waahide bas,maa al yaal inta da šunu wa šunú, fi l maderasa híne, sána waahide al?illim al arabi, ašaan šunú ašaan gaa?id maana híne fi l aráb, ha kan ge?ét fi raff boꝛnu kulla, kazaalik, kan ar raff ke hana bornu da, ge?ét fiia sána santeen bil?ellem, hassa ejala bas, fa ašaan ana bašiif gaal il luqa di gaasiye gaasiye ille kan ma ge?éd ma naasa, naas al bilkallamó dool kan ge?éd maahum da, til?allamha ejala, mafi ayi di gaasiye aw di haayine, (11.04)

<I> tilkallam ayy luqa be rufugaanak

<M> hassa ke, ambeenaatna nilkallam be l arabi, laakin arabiyyitna, fiiha hausa fiiha našaara kula bakaan waahid fi,

<I> in mixed group (11.38)

<M> be rufugaani,

<I> waadiin bilkallamo arabi waadin ma bilkallamoo (11.47)

<M> aha nafar aaxar, xalaas an naas dool da, al ma?aana dool, nilkallam, kan ambeenaatna, kan daayriin aš šuqúl da naas catt bisma?ú, nišiif al luqa an naas doola kula cattum bisma?u, masal kan aniina aráb neerif hausa, wa humma doola, ma bi?érfu aráb amma bi?érfu hausa, kan boꝛnu haw kan hausa kulla, xalaas nilkallam be hausa ašaan aniina ye nismaaha, humma kula bisma?ú, aa kan aniina cattna ni?érif bornu, haw ni?érif aráb, wo humma boꝛnu, xalaas nilkallam be bornu ašaan humma kula bi?erfú aniina kulla ni?érfa, (12.20)

<M> al arab biyaadu banaathum

<M> naam sahi, sahi fi, fi fi baɗa, laakin fi daaxil fi al múdun, kullu l árab bittaaxud ambeenaattum, wa hatta ambeenaattum zaata, bidooru bittaaxudu ?yaal al emaam walla ke da keda, yaani naas al gariibiittum waade, zəriyyitku waade, abuuk walla da ke, masalan aná, mumkin baadi bittí, le wald axuyi, wa ma ašaba kadaalik, walakin, fia hu da kulla an naas al fi libb al hille dool da, biyaaxudu nuswaan axariyaat laakin šiya, mumkin waaid arabi biyaaxud bernaayiye, walla biyaaxud hausaiye, da kan fišaan ixtilaad' an naas, inta kan axtalad' ma naas, tišiif waahide kan boꝛnaaye kan hausaye ajabatak, xalaas taaxúttá, laakin katiiran ma abaahaatak kulla waahidiin buguulu ma beqassedu, taaxud arabiyya bas, laakin waadiin kamaan baqassedu leek ma haajittum, madaam inta gul tidoorha xalaas, taaxutta, laakin aktárhum ke, arab biyaaxud arabiyya bas (13.37)

<I> raajil arabi bilkallam ayy luqa (13.52)

<M> aha, bilkallamo, be al luqa al humma at tineen bi?erfúuha, kan al arabi

al aṛabi da al áxad ajanabiyye, hu biyerif qaaliban ma biyerif luqúтта, hu biyerif luqúтта gabul ma biyaaxúтта, fa ašaan da bilkallam laha be luqutta, kan hi tiʔerif lúquta, xalaas bilkallam laha bey, kan ma tiʔérfe kan xalaas bilkallam hu bilkallam hu bilkallam lehe be luguta hi tiʔeerife, (14.15)

<I> al yaal bilkallamo ayy luqa (14.26)

<M> yaalhum,

<I> ... (14.46)

<M> aj jiize šabá da gul leek šiyya, hi ke šiya, le n naas al gaadiin hiné šiyya, bilkallamo, misil ma gulta leek, be l luqa al humma biʔarfuuha bas, kan, biʔérfu luqa, ar raajil, ar raajil biʔerif luqa márəta, bilkallam leeha be lúqa marəta, ha kan haadi teerif luqata hia kulla kan dadda bilkallam baha, kan humma tineen masalan, aná axát hausaaye al hausaaye da, walla xall al hausa baguul beʔiid, axad boṛnaayiye, ašaan boṛno humma naas hiné, gaadiin maaem jamii, ána aguul ána axád bəṛnaayiye, al bəṛnaaye di teerif kalaam aṛab, ana kulla beerif boṛnu, dadda ma indana ayyi luqa muʔayyina, mumkin ana balkallam laha be bornu fi bakaan waahid, hi di tilkallam lei be l arab mumkin bakaan waahid ana balkallam laha be l bornu, ana kan mumkin fi bakaan waahid ana balkallam laha bel arab hi tilkallam lei be bornu, amma kan fi haalit, ana beerif boṛnu wa aṛáb, wa xalla bornaaye wa bornaaye di ma tiʔerif aráb illa bornu, fa ana bilkallam leha be boṛnu, hi kulla tilkallam lei be boṛnu, (15.41)

<I> al yaal (15.49)

<M> al yaal aš šabaahum dool da, hásab al beeth, bilkallam be l luqa beet, an naas al fi beet da bilkallamo beha aktár, kan masal beetí da, aniina, ana jibt al maṛá di fi beetí, beetí da, axayaaní amṃí aḃwí, xayaaní suqaar xayaaní l kubaar, kullina gaadiin jamiiʔ, aniina dool kullina nilkallam aráb, yaalí dool da, kan gammo da amməm bornaayiye, laakin bilkallamo be l aṛabi, al boṛno da ma biyérfu, kan hi tilkallam bea kan ma tilkallam bea kal ma biʔárfu, misil ma gulta leek da be axuwí hineeni, áxad hausaayiye, beettum kulla zeriibe, aṛáb hu axú axayaana, kubaar miyaaxidiin as suqaar, maaem fi l beet be yaalhum, bilkallamo kulluhum aráb, xalaas al hausaaye di wildat yaalha, yaalha buguumu cattuhum aṛab, hausa ma biʔérfú šeey, illa al waahid amta búkubur, binši le mahalat al madərasa, walla bəxaram barra fi šawaari, kamaan bilʔéllem hausa, (16.44)

fa da, at taaliim hana al luqa da gaaʔid hásab al beet, ha kan al beet da, inta xall al máṛa l bornaayiye, kan inta aṛabi haadi kulla axatt al bəṛnaayiye, wa gaad maa bornu, yaalak emta bugummu da boṛnu bas, kan inta tilkallim arabi, kan ma tilkallam, kan ma biyárfu, buguumu fi bornu kan gammo fi l beet al gammo fi walla r raff al gammo fiiya bornu da, bilkallamo be bornu, (17.06)

<I> ha gabul inta alkallam foog axuuk

<M> ahaa, wəi, di hassa indí axwí fi sokkoto, hineen be a kibírna jamiiʔ hine fi z zaawiye hiné bas, gamma, mašé hinaak sokkoto, gára wa kulli še, gára al kolej wa l diploma wa, daxál xidime hassa gaayd bəxadim hinaak, huʔ aṛabi maṛta aṛabiyye, marta ašáḃha, yaani fallaatiya laakin tierif aṛabi, tiérif aṛabi bilheen bas misil aṛabiyye, bilkallamo ambeenaatəm be l aṛabi, laakin hassa yaala, ma biʔerfu al aṛabi, an mašeet leeem geʔéd maaem sána, ána zaatí hassa balkallam loem be l hausa, arabi buguulu leeem taʔal bijú, ámiš bimši good búgod gum, amma afta gadduumak alkallam ma bilkallam, amma hausa da, ašaan bəxármu baṛṛa fi šaari maʔa yaal al hausa wa ke da, hausa da hu bas al bilkallamo, ma bilkallam be hausa, kan budooru šuqúl min amməm abuəm kulla bilkallamo loem be hausa, humma kan bilkallamo lei be hausa, walla kan be l aṛab, humma kula bakaan bilkallamo le yaaləm be l hausa (18.06)

<I> bugoodu marra waahid fi sokkoto (18.11)

<M> humma la, ma saakniin marra waahid, mašó le xidime bas, u bəxadim fi l hakuuma, máša hinaak gára kulliya, kolej, wa gára diplooma, wa baad da daxál hakuuma, gaaʔid baxadim hinaak, wa hassa gaadiin fi l xidime bas, xidime hiil federal gavment, mumkin bakaan waahid išiiiluueḡ iwadduuem anambaa mumkin bakaan waahid ijiibuuem, laakin fi waahid aaxar,

<I> al yaal biju hine (18.40)

<M> ha al ʔyaal da, kan jo hine, suqaara, kan jaaphem hiné suqaara da, xalaas bilʔéllimo, amma kan kíbəro qaadi, bigó kubaar masalan, amta tamm al kolec, dugó ja hiné da, min aš ʂaəb, amm min aš ʂaəb da dugó alʔillim gadé kalaam al ʔarab da, mumkin biʔerfú, laakin kan ʔirfó kulla, naadim bišiiifem kaʔana yaani, ma biʔerfú zeen, ha hu nafsa hu da, axú, axú al gul leena gaad qaadi axú, ʔyaala wulúttəm hinaak, hu gaal baxadim fi bidarris tamma yunavasiti wa gaad bədarris hinaak, hu kula fi sokoto, mášo jamí humma tineen, yaala ma biyerfu šeʔ illa hausa, laakin hu šaaló fi yunivəsiti av maiduguri hine mudarris, xalaas šaaló fi yunivəsiti av maiduguri mudarris, lekšara, ašaan da xállá sókótó ja gaaʔid hine, hassa yaala, hausa aa, gábul illa hausa, hassa al waahid kan ilkallam lea ʔarabi da, təguul hausa az zool kula ma biyérifa, hausa al gabuḷ da xalaas da xalaas, xallóoha hassa hine bugó aḗab xalaas, catt, humma suqaara, wa hassa kulla hausa kula kan ma biʔerfúua, (19.46)

<I> al arab fi sokkoto alallamo kalaam al arab fi s sangaaya (20.01)

<M> min as sangaaya, la, hassa humma ke da, luqa l arabiiya hinaak ma biyarifu, hatta kan mašeet sangaaya, sangaaya hi hiil hinaak be hiilna h́ine ma waahid, sangaaya sangaayit min hinaak da hausa, sangaaya hanaak hausa, al kalaam bilʔellemó be hausa, hatta l garaaya, il giraaya di al huruuf al ʔarabiiya di bigarrúua loem be l hausa, bəgarḗruua loem be l hausa, layaayit yam waahid bigdar biktib aw šunú, kula be l hausa, aniina h́ine, ašaan aniina ʔarab, as sangaaya wa l giraaya catt nagarréha be l aḗab, amma humma hinaak hassa dugut al bornu, al bornu kulla kan mašeet saʔaltəm fi s sangaaya da, awalhum ke da al welád bugarrúua al huruuf al aḗabiiya di laakin bugarruua lee be bóḗnu, be boḗnu, ašaan di luqat al hu biyaríffa, ma biárif ayy luqa ašaan bugarrúua lea be bornu, ha al láfuḗ aḗabi, laakin fi iḗaafaat be bornu, ašan taadí ašaan di al luqa biyárifá, ha be hu da keda bifattiš, bigdar biʔeerif biktib wa ma šaba daalik, kamaan baad da, bigəri be l aḗabi, (21.10)

<I> kan waahid bilkallam arabi mumkin taarif hu min turaab yatu (21.31)

<M> mumkin, mumkin, baʔárifa, baʔarifa hassa be lahaja al bilkallamha di, bidiss al kalimaat, al kalimaat deel da, inta tiʔeríffan, dúgo masalan aguul leek kan naadim jo min aḷ ɓaḷge, bilkallam hanaak simiita baʔárifa, ašaan bəguul leek walla caal walla iske, bidiss kalimaat al kalimaat di, be mojaḗḗaḗ alkállam be ana biʔeerif an naadim dool da wald al ɓaḷge, waahid kan ja min baama, bilkallam bidiss kalimaat, ana ʔaarif al kalimaat da maafi naadim bənd'ug beehin ille annaadim walad addaar d'iike, waahid ja min marte hiné, bidiss kalimaat fi kalaama bilkallam basma, simiit kalime minne baʔérifa, naadim da walda təraab kaza, waahid bijí min bani šEEK, wa ma šaba daalik, ayy waahid kan ilkallam inta tigdar taʔárfa, hasab kalaama inta á

<I> šunu lahjataak

<M> miné ána, ána hassa, kan saʔalooni, kan saʔaltani iguul leí ašəlak šunú, aguul ašəlí min ac caad, laakin ana hassa h́ine,

<I> naas bismaaook biyeerifu inta min qaadi (22.40)

<M> min yaadi, min ac caad, ma biʔaarfúuni, ma biʔaarfúuni, ana min caad, aw mumkin, yaani baad an naas, kan naadim bileen da, ma bigdar biyaarífní, ašaan na geʔed hiné, d'awwál, išəriin sana tagriiban, fi ana zaati nafsí

alʔassár, alʔassar be híne al árab al híne dool da alʔassár be kalaamhum, misil ma gulta leek gul leek hassa duggut baad aš šadár, kan šifta ma baʔarfa, gabuļ baʔárfa laakin hassa nisiita, fa al ʔárab al hiné dool da ad dugut ligiitəm fi z zaawiya dool ana zaatí alʔassar be kalaamhum, arab hine nayjerya doola, fa alassár be kalaamhum, ašaan da kan balkallam, mumkin badiss kalaam hana c caad, be lahaajaat, caad laakin šiya, šiya jiddan (23.24)
 <I> waahid mi arabi haw bidawwur bilallam kalaam al arab, ween bakaan ahsan ilallam kalaam al arab (23.45)

<M> bakaan al áhsan, da, fi tēraab hana l ɓalge, tēraab al ɓalge da hu bas al bakaan aasan, kaala doola wa ke da, kaala, ha da bas al bakaan al ahsan šaan šunú da bas, lipp hana l árab al fi nayjerya dadda bas, ašaan taarif, al aráb, da ma catt taqsiimaat siyaasiyya, al ʔárab gaadiin kulluhum mandiga waayida, dugo ʔárab híne kala ɓalge wa kameruun dool, arab xaaləsiin, ma muxtalidiin bi ayy luqaat, al luqaat al maahum humma áqwa minnahan (24.16), yaani masalan al aráb fə l ɓalge, tılgaahum maa bornu, walla ma kotoko, fa boɓnu wa kotoko hatta fi l ɓalge doola da al ʔárab aqwa minhum, ašaan humma áktar, áktar minhum, fa šaan da kan geʔét fi l ɓalge da, tigdar tiʔeerif al luqa l arabiyya ejala, amma kan geʔéd fi tēraab marte, al árab mēngono hiné, al árab mēxaldíin maa bornu, tēraab baama ye, al árab mēxaldíin maa bornu, bani šEEK, dambóa, kula doola al árab mēxalbaadiin ma bornu, fa humma nēfisuhum bornu ʔassarat fiihum, fa ašaan da ma tigdar tilʔellem minhum éjala, amma kan geʔed fi l ɓalge da tilʔellem, tilʔellem éjala, (24.51)

<I> ana simiit fi najeriya fi qawaalme wa salamaat (25.03)

<M> naam, qawaalme wa salamaat da ma gabiilaat, gabaaʔil, wa al qawaalme fiihin, gabaaʔil katiira, hatta qawaalme nafiisa fiiha gabaaʔil katiira, wa s salaamaat fiiha gabaaʔil katiira, walakin kan hinaak gabaaʔil kubaara, wa kulli qabiila fiiha buɗuun, kasiir, fa al qawaalme masalan, biskunu min híne, šiil dambúa, bani šEEK, mongonó, marta dool al qawaalme, xassatan marte al qawaalme, wa marte bas aašimat hiil al qawaalme, wa as salaamaat kula, as salaamaat da ma inda bakaan maarifa, bilheen yaani, ma indí maarifu kweysa fookəm, (25.44)

<I> haalit al arab fi najeriya alyoom wa gabul xamsiin sana, yatu axeer (26.02)

<M> mumkin tisʔal naadim kabiir, ana da šayayyiɗ, haala hiil xamsiin sána walla ke da ma baarifa, ana baarif haaltí hassa ana fiiha, aw law kan saʔaltani yaani min haalit, išəriin sána wa fook, hatta išeríin sana wa fook da ana baguul leek ma baarif fiha še, išaan ana hassa ma bagdar bameyyiz leek min haalti ana gabuļ fiiha wa haalti al hassa ana fiiha, lakin mumkin, baguul leek, yaani, yaalna aniina nilidəm fi al helaal daaxil hiné, bungušu, arabiyyitəm tibga ɗeyyife min arabiyyit naas al baɗa, da šuqúl mumkin baguula leek, amma muqaarina been naas gabuļ wa naas hassa ma bagdar (26.41)

<I> do people come to arabs to learn arabic

<M> naas bijú biʔellem al luqa l arabiyya, minnana,

<I> yaani muslimiin (27.18)

<M> ma ligiit al suʔaal (27.29)

<I> fi naas bijuuku

<M> ana bijuuna híne fišaan bilʔellem al luqa l arabiyya di, la maafi, maafi, ašaan, lugatəna aniina luqa l arabiyya di, humma biʔarifu, ma hi l luqa yaani, ale fi l kitaabaath, ašaan da, kan waahid bidowwər biʔerif, al luqa l arabiyya kullu binši le lmadaaris, al madaaris misil an nahaɗa di walla madaaris al islaamiyya, fa binši fiihan bilʔellem al luqa l arabiyya, laakin, zaawiyyaat hána hineeni, kan ja geʔét fiiha, luqaatna di tisaaʔide fi l madərasa, saaʔide kan hi ʔirif luqatəna aniina di, kan bigəri fi l

madērasa da bifham aktār wa tisaaʔida, laakin ána ke maani aarif (28.19), naadim ke bas ja ašan bilʔéllem luqutēna di ašan tisaaʔida fi islaam maani aarifinna, al aarfinna kulla bijiibú hineen le l garaaya, kan bornaaye kan hausaaye, bijiibú le z zaawiya, ke maṇṭiqa hiil d diin, fa bijiibu buguul huda inta da agood ager al qurʔaan híne, ha xalaas magatta hineen di biʔírfa arabiyya, haw bigeri l qurʔaan haw bigeri madērasa, xalaas bilga luqa l arabiyya, bilga luqánna di wa bilga qurʔaan haw xalaas, baad bigabbil le naasa aw bugood híne misil aná, hassa ana jaabooni le garaaya ašan ageri agabbil, laakin ana jiiit gareet hassa xalaas geét hineeni, wa yamta da sawwa asar fiiní wa hassa mašeet šil waalideení hu kulla jiptuhum haw gweedo hineen, haw xalaas, ma indina ke gadé niye, nigabbil le c cad da mafi, (29.00) <I> intu tilkallmo al arabi, da saaʔattak fi l gēraaya (29.34) <M> naam da še malmuus, malmuus, hassa, aniina waq̣et xallašna al madērasa di aṇ ṇahaḍa, mašeena nimtahin fi kaanemi hinaak, kan šiftina hinaak kaanemi fi n nataaʔij, kullina aniina, aniina al ninja, ninja an nijaah, jeyyid jiddan, hatta al madērasa alfakkarat keef, malá aniina dool ninja bilheen, amta jo saʔalo, ʔirfo be koon aniina aṇab, fa ašan da arabiyyinna di, tisaaʔiidēna, saaʔidēna le le l gēraaya, hatta zumaalaa ma xalla fi xalla fi l jaamiʔa, zumaalaa hatta fi l kulliyya hineen, ʔaarfiin, wa aniina indina tafawwuq fookem (30.12), aarfinna aniina indina tafawwuq fi lafíẓēna kula aniina faayitinnu, kan nigeri l qurʔaan tilaawa, tajwiid, da sillu al huruuf kweyyis wa ke da, al hausaay, misil buguulu wala ḍ ḍaaḷ le ma bigdar binteq aḍ ḍaaḍ da kweyyis, buguul wall allaa, walla buguulu še misil, al xaaʔ, bēguul leek haaʔ, wa šúqul ma busullu al huruuf nadiifaat, aniina, indina ʔiyaana bilheen fooga hu da, fa kulla zumaataaʔiin al kulliyya wa ad diploom wa al jaamiʔa, de še malmuus humma zaatēm mēšaahidinna wa ʔaarifiin ba, hatta baḍiik šuqul geriib yaani haadis gariib, wáqet fi s sokkoto ana hinaak fi sokkoto, mašeet le enwayessi (30.50), badarris fi kulliyya ʔarabiyya, kulliyya di badarris fiya, al yaal alʔejabo, humma hinaak kullum hausa, mēdarrisiinēm hausa, aṭ ṭullaab al badarrisēm dool, d'ullaab as saff as saadis, aṭ ṭullaab aṣ šaff ilawwal, d'abʔan, d'ullaab aṣ šaff al awwal da ma biʔarifū še, d'ullaab aṣ šaff aṣ šaadis, saʔalooni, gaalo leí inta da, simiinaak tilkallam arabiitak di, kaamil ke, mēdarrisiinna hiné naadim ke bilkallam arabiyya šaba di kaal ke mafi, humma arabiyyittēm šaba hiil as sangaaya šaba ke, ma arabiyya naḍiifa ke da, inta kan al waahid bilkallam kan bilwaggaf, bilwaggaf haw kee inta kan illa tilkallam marra waahid xamsa dagaaiḡ [...] da jiiit le xidimit al enwayessi, wa ana well aṣēlí min bornu, wa mēn bornu hinaak, fi gabiila buguulu leha šuwa árab, wa ana min al gabiila di, gabiilit šuwa árab, wa d'abʔaan d'abiiʔití ke, ṣaliyaṭi, indí yaani šey min al aṇabiyya, fa šey da dada (32.18), indí aṣar mēsaʔidinni fi, al láfiz wa fi l kalaam, wa baad da kadaalik, da awwal yaani xuḍwa, al xuḍwa as saani al madaaris al ana daarastaha, ma xassatan el keenimi, madērasa, ma hukumiyya, madērasa ahaliyya, wa induhum, jadwa ijtihaat, ma misil al hukuuma, al hakuuma fawḍa, yaani mafi riʔaaya kweyyisa, wa mafi šunú, le l mudarrisiin wa taaliim, laakin madērasinna aniina gareenaaha le ahaliyya wa l ahaliyya muhtemiin bi kulli jadwa wa ictimaam, fa ašan da aṭ ṭulaab dool ilʔallim naḍiif, fi l kulliyya, mašeet ad diplooma kulla, al hakuuma, maa šaba daalik, fa aguul le ayyi haal (33.03), aṣ šey al saaʔadni, tabʔaan ana lisaaní arabiya, wa baad da fi mabaadiʔi, al bidaaʔiyya kulla indí, mabaadi naḍiifa, fi l ibtidaaʔiyya wa fi l kulliyya, fa min hu da ligiit asaas, wa baad da kamaan fatra ana darás xamsa sána, xilaal al xamsa siniin da al min eeti sri le eeti eet, kulla badérris be luqa l arabiyya fi, fi keenimi di, badérris fi l faṣel, ma balkallam illa be luqa l arabiyya, fa

aguul loëm da kan alaama saalo seyi kulla min al asbaab al jaʔalatni balkallam al fi l luqa l aʔabiyya, balkallam be d'alaaka wa biduun, ayy tewaqquf, fa d'abʔan da şey malmuus, kan saʔál mine kulla buguula leek, al yaal al gareeta jamiiʔ, doola tilgaahum al hausa wa borno da ma biʔerfu nađiif, fi l geraaya fi ijtihaad kulla ma bufhamo zeen, misil aniina al aʔab (33.52)

<I> ...

<M> ana ma saʔaltuhum ke da gadé, ma saʔaltuhum, biʔeerfu ma biʔeerfuu ma diriit

<I> inta tišiif arab katiiriin bidrusu al luqa al arabiyya (34.14)

<M> katiiriin, katiiriin hassa kan šif borno stet, kulla tagriiban al mēdarrisiin al bēdarrisu fi al hukuuma, hiné l aʔabi wa al islaamiyyaat, xaşşatan al árabí, al arabi katiir tilgaahum ʔyaalna hine yaal az zaawiya, šaan šunu ašaan aniina aniina bas awal asaas hana, hana l islaam hineen, fi zaawiyat aš šeex, fa gaʔeena aṅ ṅahaṅa hinéen baad da iltahakna be l jaamiʔaat dool kulliyaat taxarraǰeena, fa hassa aniina baş, áksar an naas, mēdarrisiin fi al madaaris al hukuumiyya wa kulli şey (34.51), tilga hausa tilga bornu naam, laakin aniina bas aqalabiyya, hatta fi kitaab kataba bornaawi, metaxarrij min jaamiʔa sokoto, hu saaʔidí yaani darrasni fi kolej of ligel darrasni hausa, taxarraǰ min jaamiya sokoto, kátab bahasu al axiir, hana sána l axiira, kataba foog hayaat aš šeex aš šeriif ibrahiim, wa fi l kitaab da zakkar, xamsiin fi l miya, min mēdarrisiin al luqa l arabiyya fi bornu stet min talamiiz aš šeex ibrahiim hiné, da hu bornaawi, wa gaal al kalaam da, ma ašaan ana aʔabi kan gulta mumkin waahid naadim aaxar, buguul, ašaan ana arabi iguul al aʔab baş, biyaarif árabí áktar aw dirasaat, hu bornaawi gaal al kalaam, (35.37)

<I> keef tišiif al maʔiiša fi najerya (35.51)

<M> bafattiš šúqul, hassa gaddám d'alabí le bikinne sitte, fi jaamiʔat Maiduguri, gaddám le qísim al arabi, wa qísim aš šeriiʔa wa qísim trans sahara stadi, fi jaamiʔat maiduguri faqat şałaaşa aqsaam yaani, summa gaddám le kulliyat at tarbiya, wa taʔaliim kēlej ov ejukešn, wa gaddam le kolej av ligal, wa gaddám le wazaarát al adaala minēstr ov jastis, hassa rejisterha, dadá, hassa amaakin sitte gaddám leeh, wa gaaid bašiif al ałła, biyaadiini fiya kamaan benši baxadim fiya, laakin ana ke badoor at tadriis, raqbatí fi t tadriis, áktar min benši bagood fi ofis walla ke da, (36.35)

<I> inta timiš taxadam fi joos (36.47)

<M> d'abaan da, an mašeet marṅaat, mašeet marṅaateen aw tałaata, misil da, fa fi nayntiin seventi nayn, mašeel le benwe, sawweet šahareen hinaak, sawweet laṅ vekešn hanaí gadeeta fi benwe, hinaak le d dawa, ad dawa fi sabiil alla, summa baad da fi nayntiin eeti, mašeel le gongoola, le hon, naytiin eeti wan, fi s sana al ana al axiire, mašeet le jos, gadé, našadaat ana gabbál sawweetan lakin hassa, bašiif ma bagdar bamši le šúqul fi bakaan axar ma bagdar, hatta fi sokoto hinaak waahid gaal lei ke da, hu raʔiis hana qisim hana buhuus, taabiʔa le yunaytid nešn (37.36), al umma al mutahhida, gaal lei mumkin yagbálni hinaak fi jamiʔat sokoto baxadim maem hinaak, ana gul lea ma bagdar, maderasatí, naam, ma badoor, maderasati al xallas minha gaalat mumkin yigbalni ana baxadim maaem gul loëm ma bagdar, ašaan šunú, ašaan hiné fi l beet, indí tagala, indí waalith wa waalida, wa axayaan suqaar, axayaaní as suqaar al bēsowwu xamsa, wa axwí al ákēbar minní, maat, wa xalla ʔyaal tineen, wa indí axayaan, ʔyaal axawwaatí, wa ʔyaal axayaaní jaaboøem le hīne, waadiin min caad, wa ke da jaaboøem gaadiin maʔi bugóro, bugóro qurʔaan bugóro maderasa, fa an naas dool kullum ana masʔuul minhəm, ana baakkilhum wa ana bagarriihum wa šunú, fa ašaan da kan ana mašeet jos

walla mašeet hinaak humma doola mine bəgorriiəm mafi naadim masʔuul minhum, fa ʔašaan da ana bas gaaid maʔaahum bagarriihum wa basawwii loəm kulla šey laakin law ana wehedí, ana wa zoojití wa ʔyaal bas mumkin, ween kulla benši bágot, wa bagarri wa basəwwi šunu kulla, (38.42)

<I> fi naadi arabi fi mayduguri

<M> naam fi naadi, naadi aw aguul naadi aw munazzima, ma baarif, fi munazzima bəsammuuha, al hayaa dəvelopment ososiešən, fa l munazzame di, al arab billammo fiiya, bitašiiru, wa bišiifu ašyaa ʔallati tisaaʔidhum, isaaʔidu ambeenaatuhum, wa ma ašbaha zaalik, wa kan fi munaasibaat xaašša, masalan mənasaibaat al ʔiid, wa ke da bijiibu ʔarab mən barra, bijiibu doola min baama, doola min al ʔalge, doola mən, al ʔarab mutanowiya min amaakin mutanowiya min al ʔarab, kulli maṭtiqa bijiibu minha naas, fa bijú masalan fi opən e teetər, walla fi makaan ʔaam, an naas bijú bišiifu, doola bilʔabo humma aw, aw da kamaan mi árab wehettum mumkin, bijú bišiifu buduxulu aw kan fi bakaan maftú kan mine kula bijí bišiif haw binši, (39.51)

<I> do arabs gather

<M> laʔ illa fi manaasibaat xašša, manaasibaat al ʔiid, haw manaasibaat wa manaasibaat kamaan aaxəra madiri ma, min jam ke billammo katiiriin (40.10)

<I> ...

<M> bamši bikinne taanye, mumkin bamši fi mənasaibaat, misil kan rafiigi walla axuwí waahid, zowwaj, fi gomború kan baama kan ween kula bamši bahadara at terhiile, wa l hafla, kan xałlaş xalaas nigabbil níji, (40.39)

<I> fi mayduguri ween arab katiiriin

<M> fi maiduguri hiné al arab, katiiriin, keda fi gwonge, aw fi gwonge kulla xaaššatan, min aš šaariya di, šiila min hiné, le šaariʔh na baama, wa hinu foog al báhar, le beet mohammad šitta, tiʔeerif beet mohammad šitta, mohammad šitta, da ritayəd ami, fa šiila min beenna hinéen beet aš šeex aš šariif šaariina koltaana da, wadda le baama, al binši le l yunivaasiti, wadda le l bahár ke da hína al ʔárab katiiriin, fi gwonge zaataha, gwonge ammatan fi árab katiiriin, lakin al mantiga di, tagriiban tuguul, ziyaada min xamsa bi l miya aw sittiin bi l miye kula as sukkaan hiné l muṭtəge, aw hatta sabʔiin bi l miya, ʔarab, wa baad da fi aráb fi dikecerí, yaani kan magaabiil aš šaara hana baama da, magaabiilha hinaak, nugdaʔa hinaak, fi árab katiiriin, wa fi búdum hína, búdum fi raff hína, magaabiil al báhar da, mēdaal al báhar, fi raff súmma budum, gamború budúm, wa had kula fiiha árab katiiriin, wa baad da hinaak fi maiduguri al gadiime, hi kula fiiha aráb katiiriin, da fi libb al hille daaxil hiné,